

7. ima *teklíč*, u 8. opet *teklíč*, u 9. i 10. *teklíč*, u novosadskome je pravopisu *teklíč*, a mi imamo dvojstvo: *teklíč* i *teklíč*.

Na -iç su i netvorbene rijeçi kao *biç*, *çerpiç* (nepečena cigla), *griç*, *Griç*, *kiç*, *sen-dviç*. Hrvatski je pokrajinski ili zastarjelo: *klič*, *tegliç* (tur., pokr. 'ovan').

Neke od rijetkih rijeçi na -iç nisu ni hrvatske: *glediç*, *grebiç*, *jadiç*, *prviç*, *ugiç* i *tanjiç* (zb. i ž.). *Jadiç* se u ovome članku spominje samo zato što se navodi u svezi s drugim nazivima.

Jedan problem zajednički mnogim imenicama na -iç, bile u oprjeci s onima na -iç ili ne bile, jest to što se uz završno -iç javlja i -iç, u nekima nazivima zbog velike učestalosti

završetka -iç pa je to -iç počelo prodirati i u rijetke rijeçi koje završavaju na -iç pa tako i u naše priručnike. Nisu ispitivani vremenski ni mjesni odnosi. Iz jeziçnoga sustava proizlazi da su oni na -iç stariji, a oni na -iç mlaði i da je upravo zbog sustavnih i brojçanih odnosa vjerojatnije da je prodor likova na -iç jezična inovacija, koju i norma treba usvojiti i dopustiti, kao što ju je usvojila i dopustila u nekim primjerima jer to znaçi bolje usustavljanje književnoga jezika i olakšavanje njegova učenja.

Dakako, sve poteškoçe spomenute u ovome članku nisu do kraja riješene, ali je dovoljno na njih upozoreno da se više ne prenose mehaniçi u nove priručnike.

Stjepan Babiç

OSVRTI

XIV. MEĐUNARODNI SLAVISTIÇKI KONGRES

(Ohrid, 10. – 16. rujna 2008.)

 vake se pete godine okupe slavisti sa svih strana svijeta na međunarodnom slavistiçkom kongresu. Ove je godine od 10. do 16. rujna održan četrnaesti po redu Međunarodni slavistiçi kongres i to u Ohridu u Republici Makedoniji, jednom od najvažnijih središta srednjovjekovne slavenske pismenosti. Među 586 izlaganja raspoređenih u tri tematske cjeline svojim su izlaganjima sudjelovali i kroatisti i slavisti iz Hrvatske. Nakon kongresa u Bratislavi (1993.), Krakóvu (1998.) i Ljubljani (2003.) bio je to četvrti put da sudionici iz Hrvatske nastupaju kao samostalna nacionalna delegacija. Radovi su hrvatskih sudionika na

XIV. međunarodnom slavistiçkom kongresu otisnuti u zborniku radova Vidjeti Ohrid. Urednik je zbornika Marko Samardžija, priređivaçi Bernardina Petroviç i Marko Samardžija, a izdavaçi Hrvatsko filološko društvo i Hrvatska sveučilišna naklada. Od planiranih dvadeset u zbornik je uvršteno devetnaest pristiglih radova dvadeset i troje (su)autora iz različitih znanstvenih ustanova i sveučilišnih središta Republike Hrvatske. U skladu su s kongresnom tematikom radovi razvrstani u tri tematske cjeline.

U prvoj se tematskoj cjelini – Paleoslavistika – nalazi osam radova hrvatskih slavista koji paleoslavistiçu problematiku razmatraju iz različitih perspektiva. Polazeçi od pretpostavke da u grafijskim nepravilnostima mora biti neka logika, Marica Čunçiç u članku Grafiçi sustav Kijevskih listiça

preispituje grafijska rješenja u najstarijem sačuvanom glagoljskom rukopisu. U radu Hrvatski prinosi proučavanju staroslavenskoga jezika Stjepan Damjanović iscrpno obavještava o udjelu triju znanstvenika (Juraj Križanić, Vatroslav Jagić i Josip Hamm) i o utjecaju Staroslavenskoga instituta u Zagrebu te drži važnim da se njihovo djelovanje u doglednoj budućnosti precizno opiše. Milan Mihaljević u radu Udvojeni suglasnici (geminate) u hrvatskoglagoljskim tekstovima sustavno i temeljito rješava problem fonološkoga položaja geminata u hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku te zaključuje da nema pravih geminata koje bi se morale promatrati kao posebni fonemi u okviru toga fonološkoga sustava. O pokretanju projekta Rječnik crkvenoslavenskoga jezika te o načinu i uspješnosti njegova oživotvorenja piše Anica Nazor u članku Rječnik crkvenoslavenskoga jezika iniciran na IV. međunarodnom slavističkom kongresu u Moskvi 1958. godine. O jezičnim pak i tekstnim čimbenicima pojave akuzativa u Hrvojevu misalu raspravlja Jasna Vince u članku Očekivani i neočekivani akuzativ u Hrvojevu misalu. O postanku glagoljice u Žitju Konstantinovu, osobito o podacima sadržanima u petom i osmom poglavlju, obavještava Slavomir Sambunjak. Mateo Žagar u članku Ustanovljivanje kurzivne glagoljice u XIV. stoljeću preispituje dosadašnja određenja poluustavne i kurzivne glagoljice i navodi kriterije za datiranje i ubiciranje najstarijih spomenika pisanih tim funkcionalnim tipom hrvatske glagoljice. Antonija Zaradija Kiš razmatra vezu između Fiziologa, odnosno Bestijarija, koji kao cjelovita djela nisu sačuvani u hrvatskoj starijoj književnosti, ali je njihovo poznavanje razvidno kroz tzv. animalističke egzemple.

Druga tematska cjelina – Jezikoslovna kroatistika i slavistika – također obuhvaća osam radova.

Dunja Brozović i Damir Čavar u članku Hrvatska jezična riznica kao podloga jezičnim i jezičnopovijesnim istraživanjima hrvatskoga jezika obavještavaju o projektu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje koji će omogućiti internetski pristup ne samo korpusu hrvatskoga standardnog jezika već i korpusima različitih razvojnih faza hrvatskoga jezika te cjelovitim korpusima hrvatske narječne građe.

Hrvatske se štokavske gramatike mogu, moraju i trebaju razvrstati u skupine unutar kojih su gramatike međusobno povezane na sinkronijskoj razini, a dijakronijska ukupnost čini potpunu povijest hrvatskih gramatika shvaćenu kao povijest hrvatske književnojezične norme. Ti su zahtjevi, utemeljeni na zajedničkim jezičnim i/ili normativnih obilježjima, iscrpno i znalački obrazloženi u članku Hrvatske gramatike Sande Ham.

Da se u hrvatskim jednojezičnim rječnicima mala pozornost priklanja donošenju sinonima i antonima, a osobito uz veznike, prijedloge, zamjenice, priloge, usklike i čestice, objašnjavaju Lana Hudeček i Milica Mihaljević u članku Sinonimija i antonima nepuno značnih riječi u hrvatskoj leksikografiji. Svoja promišljanja autorice potkrepljuju primjerima s kojima su se susrele pri izradbi Školskoga rječnika hrvatskoga jezika.

Kako hrvatskoj leksikografiji nedostaje prijeko potrebit kolokacijski jednojezičnik namijenjen i izvornim i neizvornim govornicima hrvatskoga jezika, Bernardina Petrović u članku Nactak za Kolokacijski rječnik hrvatskoga jezika predlaže metodološki okvir za izradbu takva jednojezičnika i iscrpno analizira strukturu rječničkoga članka u takvom rječniku, a svoje teorijske pretpostavke ilustrira jednim rječničkim člankom.

Ivo Pranjković u članku Gramatika govornika i sugovornika raspravlja poglavito

o gramatičkim kategorijama u hrvatskome jeziku koje na neki način imaju izvorište u govornom činu, a pogotovo o onima koje su u izravnijem odnosu sa sudionicima govornoga čina, tj. s govornikom ili sa sugovornikom. U tom smislu posebice progovara o kategoriji lica, koja je najizravnije od svih kategorija vezana uz govorni čin.

Marko Samardžija u članku Višejezičnost u Hrvatskoj u drugoj polovici XIX. stoljeća iz sociolingvističke i kontaktološke perspektive ozbiljno i sustavno raščlanjuje službenu višejezičnost na hrvatskom jezičnom prostoru u drugoj polovici XIX. stoljeća te donosi opći pogled na mijene u naravi dodira hrvatskoga s latinskim, talijanskim, njemačkim i mađarskim jezikom u kontekstu promjena njegova društvenog položaja u drugoj polovici XIX. stoljeća.

Polazeći od zlatnoga doba kao razdoblja snažnoga jezičnoga uspona, Dubravka Sesar, Ivana Vidović Bolt i Petar Vuković pokušali su u članku Zlatno doba u pojedinim slavenskim kulturama – jezikoslovne paralele u periodizaciju povijesti slavenskih književnih jezika unijeti drukčiju perspektivu i prepustiti jezičnopovijesnim i književnopovijesnim činjenicama da same iznjedre

i ponude kriterije za usporedbu različitih tipova razvojnih procesa.

U članku Metodologija sintaktostiliističkih istraživanja Diana Stolac propituje mogućnosti istraživanja sintaktostilistike, utvrđuje nužnost trorazinske analize (popisivanje, opisivanje i vrjednovanje), predlaže odgovarajuća metodološka načela te zaključuje da se na predloženim metodološkim okvirima mogu provoditi sintaktostilističke analize koje bi mogle ponuditi spoznaje o gramatičkoj strukturi jezika i time bolje poznavanje sintakse.

U trećoj su tematskoj cjelini Znanost o književnosti otisnuta tri rada. Dok Ljiljana Marks razlaže interpretativne razine zapisa usmene proze, a Krešimir Nemeč preispituje suvremeni hrvatski roman i popularnu kulturu, Josip Užarević promišlja o problemu književnoga minimalizma.

Četnaesti će se međunarodni slavistički kongres pamtiti, među ostalim, po velikom broju izvrsnih referata, po sugestivnim raspravama i značajki osmišljenim okruglim stolovima, po ugodnome i nadasve gostoljubivom ohridskom okružju te osobito zapaženim izlaganjima sudionika iz Hrvatske.

Bernardina Petrović

ISPRAVAK

 prošlom broju, u zaglavlju rada Tihomila Maštrovića, Međunarodno priznanje hrvatskoga jezika, na str. 150. – 152. potkrala se tiskarska pogriješka

– umjesto *T. Maštrović*, napisano je *T. Maštrović*.

Ispričavamo se autoru Tihomilu Maštroviću i čitateljima.

Uredništvo